

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
YARGITAY BAŞKANLIĞI

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKANI
MEHMET AKARCA

2022-2023
ADLİ YIL AÇIŞ KONUŞMASI

1 EYLÜL 2022

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
I. TEMEL DEĞERLERİMİZ	4
1.Yargıtay'ın Vizyonu	4
2.İnsan Hakları	4
a)Birleşmiş Milletlerin Yapısının ve İşlevinin Değerlendirilmesi	4
b)Günümüzdeki İnsan Hakları Anlayışının Sorgulanması.....	5
3.Hukuk Devleti ve Yargı Bağımsızlığı	8
4.Demokrasi	10
II. GÜNCEL KONULAR	11
1.Yeni Anayasa.....	11
2.Yargıya Yönelik Eleştiriler.....	12
III. GEÇEN ADLİ YIL İÇİNDE TAMAMLANAN REFORMLAR	14
1.Fiziki Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi	14
2.Gereğçeli Karar	14
3.İçtihat Forumları	14
IV. DEVAM EDEN REFORM ÇALIŞMALARI VE ADLİ KALİTE	17
1.Yargıtay İçtihat Merkezinin Kurulması	17
2.Yargıtay'da Ortalama Dosya Görülme Süreleri	17
3.Yargıtay'daki Derdest Dosya Sayıları.....	18
V. BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ REFORMU	19
1.Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulmasının Önemi ve Yargıtay Açısından Sonuçları.....	19
2.Bölge Adliye Mahkemelerinin Verimliliğinin Değerlendirilmesi.....	21
3.İhtiyaç Duyulan Kanun Değişiklikleri	21
SONUÇ VE TEŞEKKÜR	25

GİRİŞ

**Sayın Cumhurbaşkanım,
Saygıdeğer meslektaşlarım,
Değerli konuklar,**

En içten duygularıyla hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2022-2023 adli yılının açılışına hoş geldiniz.

Adalet, barış, güven ve huzur getirmesi dileğiyle yeni adli yılı açıyorum.

Çok kıymetli onursal başkanlarımız ile üyelerimize, ilk derece ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtay'da görev yaparak emekli olan tüm hâkim ve savcılarımıza adalete yaptıkları üstün hizmetlerinden dolayı teşekkür ediyorum.

Geçmiş yıllarda kaybettiğimiz meslektaşlarımızı, yargı şehitlerimizi, vatan uğruna can veren güvenlik güçlerimiz ile vatandaşlarımızı, Türkiye Cumhuriyetini kurarak bizlere emanet eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve kahraman silah arkadaşları ile aziz şehitlerimizi minnet ve rahmet ile anıyorum.

I. TEMEL DEĞERLERİMİZ

1.Yargıtay'ın Vizyonu

Geciken adalet, adalet değildir. Hukuk devleti gereklerine uygun, etkin ve kaliteli bir yargı hizmetiyle herkesin hukuki güvenlik, barış ve huzur içinde yaşaması nihai amacımızdır.

Çağın gerektirdiği şekilde, yapay zekâya dayalı teknolojiler ile dijitalleşme ve planlanan değişimlerin hızına ayak uyduracak insan kaynakları stratejisi, 2024-2028 Stratejik Planında somutlaşacak vizyonumuzdaki yenilikler arasında yer almaktadır.

Bu vizyon, adli yargının lideri olarak Yargıtay'ın ülkede içtihat birliğini sağlamaya yönelik yeniden yapılandırma çalışmalarının pusulasıdır.

2.İnsan Hakları

a) Birleşmiş Milletlerin Yapısının ve İşlevinin Değerlendirilmesi

Birleşmiş Milletlerin kuruluş amacı, uluslararası barış ve güvenliği korumak, bu konudaki tehditleri önlemek, adalet ve uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak dünyada barışı gerçekleştirmektir.

Ancak, günümüzde devletlerarası ilişkiler, devletler hukuku ve uluslararası sözleşmelerden çok, çıkar ve güç ilişkilerine göre şekillenmektedir.

Irak, Suriye, Afganistan, Filistin, Balkanlar, Yemen ve Myanmar gibi dünyanın dört bir yanında yaşanan savaşlar, iç çatışmalar ve insanlık ayıpları mevcut dünya düzeninin iflâs ettiğini göstermektedir. Bunun diğer bir göstergesi de Avrupa'nın ortasında halen devam eden Rusya - Ukrayna savaşıdır.

Yıllardan beri yaşanan bu ve benzeri somut gerçekler, Birleşmiş Milletlerin işlevini yerine getiremediğini, devletler hukukunun rafa kalktığını ortaya koymakta ve bu nedenle yapısının yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

b) Günümüzdeki İnsan Hakları Anlayışının Sorgulanması

Dünyaya hâkim olan batı merkezli insan hakları anlayışı da temelinden çökmüştür.

Srebrenitsa'da soykırıma uğrayan sekiz binden fazla Müslüman erkek ve çocuğu Sırp katillere teslim edenlere şeref madalyası verip, 27 yıl sonra kurbanların yakınlarından özür dilenmesi batı medeniyetinin insan hakları anlayışının resmidir.

Benzer şekilde, dünyanın gözü önünde on binlerce göçmeni Akdeniz’de, Ege’de, Manş Denizinde ve Meriç’te boğanların, 40 yıl sonra onların yakınlarından özür dilemesi de asla samimi olmayacaktır.

Elbette Srebrenitsa soykırımını gibi bu göç dalgası da bir gün geçecektir. Ancak, Bosna-Hersek’in ilk Cumhurbaşkanı Aliya İzzetbegoviç’in belirttiği gibi, “... her şey bittiğinde, hatırlayacağımız şey; düşmanlarımızın sözleri değil, dostlarımızın sessizliği olacaktır. Zulme uğrayanların ölmesi, zalimlerin kazandığı anlamına gelmemektedir.”

Güçleri olduğu halde göçmen ölümlerine engel olmayan, göçmenlerin bindikleri tekneleri batıran, geri iten veya bu insan hakları ihlallerine duyarsız kalan insan hakları havarisi devletler de sessiz kaldıkları için zalimdir ve tarih önünde kaybedendir.

İnsanların yaşam haklarına yönelik tehlikelere karşı Türkiye sessiz kalmamış; savaştan, iç çatışmalardan ve zulümden kaçanlara kapısını açmıştır. Yunus Emre’nin “yaratılanı sev, yaratandan ötürü” felsefesi ile ayırt etmeksizin tüm mazlumlara şefkat ve merhametle davranmıştır. Bu nedenle Türkiye tarih önünde kazanandır.

Bizler, insan hakları anlayışımız çerçevesinde milyonlarca sığınmacıya kucak açan, her türlü felakette dünyanın değişik ülkelerine insani yardımlarda öncülük eden bir ülke olarak, çocuklarımıza ve torunlarımıza yüz kızartıcı bir özür mirası değil, aksine haklı bir gurur mirası bırakmanın vicdani rahatlığını yaşıyoruz.

Ülkemiz, ev sahipliği yapılan göçmen sayısı açısından birinci sıradadır. Ortak tarihi mirasımız ile kültürel ve manevi bağlarımız olan coğrafya, doğal olarak Türkiye'nin meşru ilgi alanına girmektedir.

Savaştan ve zulümden kaçarak ülkemize sığınan insanların, can güvenliklerinin sağlanması koşuluyla ülkelere geri döneceği güne kadar gerekli sabrı ve hoşgörüyü göstermeliyiz. İrkçılığı kışkırtacak davranışlar bizlere yakışmaz. Bilge devlet adamı Aliya İzzetbegoviç'in veciz şekilde ifade ettiği gibi "Biz de zalimlerden olursak, zulme karşı savaşmamızın bir anlamı kalmaz."

Soykırımdan, ırkçılığın kötülüğünden ve göçe bağlı insan hakları ihlallerinden bahsetmemin nedeni, sonu olmayan kötülüklerin kapısını aralayan intikam duygularını beslemek değil, sadece adaleti aramaktır. İnsanlık ayıplarını unutmamak ve unutturmamak, bunların tekrarlanmasını önleyecek çarelerden biridir.

3.Hukuk Devleti ve Yargı Bağımsızlığı

Hukukun temel işlevi toplumsal barış ve düzeni sağlamaktır. Hukuk devleti olmanın ön koşulu ise yargı bağımsızlığıdır. Hâkimin bağımsızlığının bir anlamı olabilmesi için aynı zamanda teminatlı olması da gerekir. Bu nedenle Anayasa’da (m. 139) yer alan hâkimlik teminatı, hukuk devleti ve yargı bağımsızlığının temel unsurlarından biridir.

Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü (AY m.11) ile yasama, yürütme ve idarenin mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu (AY m.138) hukuk devleti olmanın en belirgin özellikleridir. Yasama, yürütme ve yargı olmak üzere devletin organları arasındaki ilişki Anayasa’da açıkça yazıldığı üzere, karşılıklı saygıya dayalı olmalıdır. Siyaset ve bürokrasinin devam eden yargılama süreçlerine ilişkin yorumları, yargı bağımsızlığının ve tarafsızlığının zedelenmesine, yargı otoritesinin zayıflamasına, masumiyet ilkesi ile lekelenmeme hakkının ihlaline yol açmaktadır.

Yargı bağımsızlığının temelinde yasama ve yürütmeye karşı bağımsız olma fikri yer almakla birlikte, günümüzde bunun dışındaki olgular da öne çıkmaktadır. Hızla gelişen dünyada, ortaya çıkan yeni suç ve dava tiplerine ilişkin kararların önem ve

çeşitliliği nedeniyle bu kararlardan etkilenenlerin farklı yöntemlerle kamuoyu oluşturdukları ve bu suretle yargı mensuplarını etkilemeye çalıştıkları görülmektedir.

Son yıllarda yargıyı etkileme girişimlerine siyasi niteliği ağır basan uluslararası bir boyut da eklenmiştir. Özellikle, darbecileri ve yandaşlarını çeşitli şekillerde himaye eden bazı yabancı ülkelerin ve bunların uzantılarının devam eden FETÖ yargılamaları nedeniyle Türk yargısını karalamaya yönelik faaliyetleri yoğunluk kazanmıştır.

Şu bilinmelidir ki Türk yargısı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile Anayasamızın koruduğu temel hak ve özgürlükler konusunda bilinçli, eğitimli ve duyarlıdır.

Anayasaya, bağlı olduğumuz uluslararası sözleşmelere ve kanunlarımıza uygun biçimde yapılan yargılamalar sonucu bağımsız Türk yargısının vermiş olduğu ve Yargıtay denetiminden geçerek kesinleşen kararlara göre FETÖ bir terör örgütüdür. Bu nedenle, uluslararası alanda Türkiye ile iyi ilişkiler kurmak isteyenlerin öncelikle bu gerçeği kabul etmeleri ve gerekli somut adımları atmaları zorunludur.

4.Demokrasi

Bağımsız mahkemeler, demokratik anayasal sistemin temel taşlarıdır.

Türkiye’deki demokrasi geleneği, farklı fikir ve inanç sahiplerinin huzur ve barış içerisinde bir arada yaşamalarını amaçlayan çoğulcu demokrasi anlayışına dayanır.

İşte bu nedenle, seçimlerin bağımsız yargı güvencesinde yapılması ve yargı denetimi yoluyla toplumun tüm kesimlerinin haklarının korunması demokrasinin gerekleridir.

Çağdaş demokrasilerde yargı, anayasal demokrasiyi korumakla da görevlidir.

2016 yılında demokrasimizi hedef alan hain darbe teşebbüsüne karşı ilk ve en güçlü refleksi gösterenlerin başında yargı mensuplarımız yer almıştır. Bu durum, Türk yargısının demokrasiye olan inancını ve ona yönelik saldırılara karşı ne kadar güçlü bir anayasal kurum olduğunu açıkça göstermiştir.

II. GÜNCEL KONULAR

1. Yeni Anayasa

Ülkemizin yeni bir anayasaya ihtiyaç duyduğu açıktır. İki yüzyılı aşkın anayasacılık anlayışının insanlığa öğrettiği gerçeklere sırtımızı dönemeyiz. Kuvvetler ayrılığı ilkesi demokrasinin, insan haklarının ve Anayasanın teminatı olup, yargı organı da dahil olmak üzere devlet organları arasında işlevsel bir denge ve kontrol mekanizmasının varlığını gerektirir.

Bu nedenle yargı bağımsızlığı yeni anayasanın en karakteristik özelliği olarak ön plana çıkmalı ve daha teminatlı olması nedeniyle yüksek mahkemelerin yargı yönetimindeki rolleri güçlendirilmelidir. Bu yaklaşım, yüksek mahkemelerin liderlik ve eğitici olma işlevi ile tam bir tutarlılık içindedir.

Yeni anayasa hazırlanırken Hâkimler ve Savcılar Kurulunun yapısı da gözden geçirilmeli, yasama ve yürütme organlarının etkilerine karşı yargı bağımsızlığını teminat altına alan mekanizmalar ve usuller genişletilerek açıkça düzenlenmelidir.

Yargıtay, bu konuda yapılacak çalışmalara gerekli desteği sağlamaya hazırdır.

2.Yargıya Yönelik Eleştiriler

İlke olarak hâkimlere ve yargı sistemine yönelik eleştiriler temel bir hak olan ifade özgürlüğü kapsamındadır.

Ancak,

- İftira edilmesi,
- Bir hâkimin kişisel hatasından dolayı diğer hâkimlerin aşağılanması,
- Hâkime yönelik küçültücü ifadeler kullanılması,
- Gerçeklerin kasıtlı olarak çarpıtılması veya ters yüz edilmesi, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilemez.

Yargısal kararların eleştirilmesi doğaldır. Ancak, eleştirilerin insaf ve vicdan ölçüleri içinde mantıklı ve hukuki olması gerekir.

Hatalı bir karar üzerinden tüm yargı sisteminin hedef alınarak yıpratılması doğru değildir. Modern hukuk sistemlerinde olduğu gibi Türk ceza muhakemesi sisteminde de hatalı kararların düzeltilmesini sağlayacak birçok mekanizma vardır.

Bir adli olay duyulur duyulmaz, henüz deliller dahi toplanmadan yargılama sürecine ilişkin kamuoyu baskısı oluşturmak amacıyla yazılı ve görsel medya

ile sosyal medya üzerinden gerçek dışı ve sansasyonel haberler yayılması son derece vahimdir. Hatta suçtur.

Karar vermek hâkimin anayasal görevi olup, kimseye devredilemez. Hâkimlere tavsiye ve telkinde bulunulamaz.

Karar verme yetkisi kamuoyuna ait olsaydı, mahkemelere gerek kalmazdı.

Hüküm kesinleşinceye kadar yargısal haberlere yorum katılmamalıdır. Aksi takdirde, verilen karar ne kadar doğru olursa olsun kamuoyunda yargıya olan güven zedelenmektedir. Bilinçli veya bilinçsiz şekilde kamuoyu oluşturmaya yönelik bu tür faaliyetler karşısında vatandaşlarımızı dikkatli ve uyanık olmaya davet ediyorum.

Yargının da bu konuda alması gereken tedbirler bulunmaktadır.

Öncelikle, yargıya ve yargısal kararlara duyulan güven, hâkim ve savcılarının her türlü siyasal bağlantıdan kopması, politik güçlerin siyasi çatışmalarından uzak durması ile sağlanabilir. Hâkim hiçbir koşulda hukuktan sapmamalıdır.

İkinci olarak, basına gerekli ve doğru açıklamalar yapılarak kamuoyunun gecikmeksizin bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.

Üçüncü ve son olarak, yargının halkın eğitimine önem vermesi de gerekir. Yargı bağımsızlığı konusunda bilinç düzeyi yüksek bir toplum, gerçek dışı veya sansasyonel haberlere karşı daha sorgulayıcı ve dikkatli olacaktır.

III. GEÇEN ADLİ YIL İÇİNDE TAMAMLANAN REFORMLAR

1.Fiziki Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi

Geçtiğimiz adli yıl açılışında yeni binamızın hizmete girmesiyle Yargıtay'ın yetersiz fiziki koşullar altında çalışmasından kaynaklanan sorunlar çözülmüştür.

Devletin adalete verdiği değeri gösteren ve dünyada eşine az rastlanan bu eserin inşa edilmesi, Sayın Cumhurbaşkanımızın kararlı ve güçlü destekleri sayesinde mümkün olabilmiştir. Bu vesileyle Sayın Cumhurbaşkanımıza yargı camiası adına en içten şükranlarımı arz ediyorum.

Yargıtay binasının hizmete girmesinden sonra yeni binanın sağladığı imkânlar sayesinde sadece uluslararası katılımı gerçekleştirdiğimiz bilimsel toplantı sayısı dokuzdur. Ayrıca ulusal düzeyde çok

sayıda bilimsel toplantılar, hizmet içi eğitimler ile mesleki kurslar düzenlenmiştir.

2.Gerekçeli Karar

Yargıtay’ın ülkede içtihat birliğini sağlamasının en etkili aracı gerekçeli kararlardır. “Kaliteli gerekçeli karar, kaliteli adalettir.”

Bir yılı aşkın süredir kapsamlı ve sistematik bir çalışma yürütülerek “Yargıtay Gerekçeli Karar Yazım Rehberi” hazırlanmıştır. Yargıtay Başkanlar Kurulu tarafından onaylanan bu Rehber’de yer alan ilkelerin, önümüzdeki yılbaşından itibaren Yargıtay’ın tamamında uygulanması kararlaştırılmıştır.

3.İçtihat Forumları

Yargıtay’ın ülkemizin adalet sistemine kayıtsız kalması düşünülemez. Meselelerin bütünsel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve adalet kurumları arasındaki işbirliği, sorunların çözümünde etkili yöntemlerden biridir.

İşte bu düşüncelerle adalet kurumlarımızın temsilcileri ve bölge adliye mahkemesi başkanlarının katılımlarıyla ulusal ve bölgesel içtihat forumları düzenlenmiştir.

Kanunların ülke çapında yeknesak şekilde uygulanması, isabetli karar oranlarının artması, yargının şeffaflığının ve hesap verebilirliğinin güçlendirilmesi bakımlarından içtihat forumları büyük önem taşımaktadır. Geçen adli yıl içinde yedi bölgesel ve iki ulusal olmak üzere toplam dokuz toplantı düzenlenmiştir.

Adalet kurumlarımızın temsilcileri ve bölge adliye mahkemesi başkanlarının katılımıyla yapılan bu toplantılarda, içtihat birliğini ülke çapında güçlendirecek yeni usuller, yargı sisteminin etkinliği, geliştirilmesi gereken mekanizmalar ve diğer mahkeme araçları değerlendirilmiştir.

IV. DEVAM EDEN REFORM ÇALIŞMALARI VE ADLİ KALİTE

1.Yargıtay İçtihat Merkezinin Kurulması

Yargıtay'ın içtihat yaygınlaştırma stratejisinin temel bileşenlerinden biri, çalışmaları devam eden yapay zekâ destekli “Yargıtay İçtihat Merkezi”dir.

Gelecek yıl faaliyete geçecek olan bu Merkez, hukukçuların ve vatandaşların günümüz teknolojisinin sağladığı en geniş imkânlarla Yargıtay kararlarına erişmelerini sağlayacaktır.

2.Yargıtay'da Ortalama Dosya Görülme Süreleri

Adli kalite göstergelerinden biri ortalama yargılama süreleridir.

Hukuk dosyaları açısından 2019 yılında 344 gün olan “Ortalama Görülme Süresi” 2020 yılında 259, 2021 yılında ise 164 gün olmuştur.

Ceza dosyaları bakımından 2019 yılında 348 gün olan “Ortalama Görülme Süresi” 2020 yılında 343, 2021 yılında ise 328 gün olmuştur.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığındaki birikmiş ceza dosyalarının sayısı da makul seviyelere gerilemiştir. Başsavcılıkta 2019 yılında “Ortalama İnceleme Süresi” 730 gün iken, bu süre 2020 yılında 526, 2021 yılında ise 250 güne düşmüştür.

3.Yargıtay’daki Derdest Dosya Sayıları

Azalan iş yüküne rağmen 2021 yılında hukuk dairelerine ve Hukuk Genel Kuruluna 176.622, Başsavcılığa ise 163.580 olmak üzere, Yargıtay’a toplam 340.202 dosya gelmiştir. 2020 yılında Yargıtay’a gelen toplam dosya sayısının 252.838 olduğu dikkate alındığında bir önceki yıla göre dosya sayısında yaklaşık %35’lik bir artış yaşanmıştır. Buna rağmen geçtiğimiz yıla kıyasla derdest dosya sayısındaki azalma eğilimi devam etmektedir.

20 Temmuz 2022 tarihi itibarıyla hukuk daireleri ve Hukuk Genel Kurulunda 70.200, ceza daireleri ile Ceza Genel Kurulunda 287.464, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında 101.224 derdest dosya bulunmakta olup, Yargıtay’ın genelindeki toplam sayı 458.888’dir.

V. BÖLGE ADLİYE MAHKEMELERİ REFORMU

1.Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulmasının Önemi ve Yargıtay Açısından Sonuçları

Son yıllarda Türk yargı sisteminde yapılan en önemli yeniden yapılandırma çalışması 20 Temmuz 2016'da istinaf sisteminin uygulanmaya başlanmasıdır.

İstinaflar faaliyete geçmeden önce, Yargıtay'daki dosya sayısının bir milyondan fazla olması, mevcut iki aşamalı sistemin sürdürülebilir olmadığını net bir şekilde ortaya koymuştur.

Bununla birlikte istinaf sisteminin faaliyete geçmesine ilişkin reform henüz tamamlanmamıştır.

Yeni sistemin gerektirdiği rollerin ve sorumlulukların bilincinde olmalıyız. İstinaf sisteminin can damarlarını oluşturan gerekli mekanizmaları oluşturamaz ve bunları işlevsel bir şekilde kullanamazsak, doğal olarak yeni sistemden beklenen verimliliği elde edemeyiz.

Yaşadığımız sorunları sisteme yüklemek yerine, yeni sistemin işlevsel olması için zorunlu olan reformlara odaklanmalıyız. Kat edilen bunca mesafeden sonra, istinaf sisteminin yarar ve zararları

üzerine sürdürülecek bir tartışmanın Türk yargısına hiçbir fayda sağlamayacağını özellikle belirtmek isterim. Neredeyse dünyanın her yerinde mevcut olan istinaf sisteminden vazgeçilmesi mümkün değildir.

Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesi, Yargıtay açısından iki önemli etki doğurmuştur.

Birincisi; Yargıtay'ın iş yükünün azalmasıdır.

İkinci ve en önemli etki ise Yargıtay'ın içtihat mahkemesi rolünün önem kazanmasıdır. Bu aşamadan sonra bizim için asıl başarı sonuçlandırılan dosya sayısı değil, Yargıtay'ın içinde ve ülke çapında içtihat birliğinin sağlanmasıdır.

Liderlik ve eğitici olma rolü gereği, istinaf sisteminin başarısı için Yargıtay'a önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu kapsamda Yargıtay, bölge adliye mahkemelerinin kılavuzluk ihtiyacına karşı daha duyarlı olmalıdır.

Örneğin, kanun değişikliği veya salgın gibi toplumsal hayatı etkileyen yeni durumlar ortaya çıktığında, Yargıtay'ın bu tür dosyalara öncelik verip bir an önce içtihat oluşturması ve uygulamaya yön vermesi gerekir.

2.Bölge Adliye Mahkemelerinin Verimliliğinin Değerlendirilmesi

Adli istatistiklere göre, bölge adliye mahkemelerinin yeni gelen dosyalarla baş etme kapasitesi yeterli olup, geçen yıl yeni gelen her 100 dosyaya karşılık 94 dosya sonuçlandırılmıştır. İstinaf sisteminin gerektirdiği birçok yapısal eksikliğe rağmen elde edilen bu sonuç, bölge adliye mahkemeleri sisteminin iyi işlediğini göstermektedir.

Yargıtay'ın diğer karar türleri kapsam dışı bırakılıp, sadece onama ve bozma kararları esas alınarak yapılan hesaplama göre ceza dosyalarında son üç yılın onama ortalaması %77; hukuk dosyalarında ise %84'tür. Onama oranlarının %90'ın üzerinde olması hedeflenmelidir.

3.İhtiyaç Duyulan Kanun Değişiklikleri

İstinafa geçiş, üç aşamalı sistemin yapısı gereği hukukun tüm ülkede yeknesak şekilde uygulanmasına yönelik yeni zorluklar ortaya çıkarmıştır. Bu durum da içtihat birliğini sağlama ihtiyacına bağlı olarak Yargıtay Kanununun bütünsel bir bakış açısıyla yeniden düzenlenmesini gerektirmektedir.

Öncelikle yeni kanun, esnek ve yüksek mahkemenin kendi çalışma usulünü belirleyebileceği bir içtüzük ile idare edilebilecek nitelikte olmalıdır.

İkinci olarak, içtihadı birleştirme kararı yönteminin günümüz ihtiyaçlarını karşılamadığı görülmektedir. Yargıtay'daki dairelerin farklı kararlar vermesinden sonra bu içtihatları birleştirmeye çalışmanın etkili bir yöntem olmadığı daireler arasındaki içtihat farklılıklarının sayısından anlaşılmaktadır. Bu nedenle önleyici nitelikte, derinleşen içtihat farklılıklarına yol açmayan ve uzmanlık esasına göre içtihatların gelişmesine imkân sağlayacak farklı usuller benimsemeliyiz. Bu konuda karşılaştırmalı hukukta yüksek mahkemelerin çalışma usullerine ilişkin iyi uygulamalar emsal alınabilir.

Üçüncü temel sorun ise Yargıtay'ın temyizden inceleyeceği dosyaların ceza miktarına, dava değerine ve suç tipine göre belirlenmesidir. Örneğin, kural olarak 5 yıldan az hapis cezasını içeren mahkumiyetler ile değeri 107.090 TL'nin altında kalan hukuk davalarına ilişkin kararlar temyiz edilememektedir. Bunun sonucunda, sayı ve içerik olarak toplumun çok büyük bir kesimini etkileyen davalar hakkında dahi

Yargıtay içtihat üretmediği için ülke çapında içtihat birliğinin sağlanmasında önemli sorun yaşanmaktadır. Çözüm olarak, karşılaştırmalı hukukta örnekleri görüldüğü üzere izin sistemi gibi Yargıtay'ın iş yükünü artırmayacak ve sadece içtihat geliştirmek amacıyla kullanılabilen bazı usullerin değerlendirilmesi gerekir.

Dördüncü ve son olarak, bir yüksek mahkemenin çok sayıda dosya hakkında karar vermesi, kendi içtihatlarının dahi tutarsız olmasına ve temyiz incelemesinin uzamasına neden olur. Bu nedenle, Yargıtay'da etkili bir filtreleme mekanizması kurulmalı, çalışma usulü ile organizasyonu yeniden yapılandırılmalı, ayrıca buna uygun yeni karar türlerine de imkân tanınmalıdır.

Yargıtay'ın hukuki çerçevesinin yeniden düzenlenmesini gerektiren bu dört yapısal sorunun yanı sıra bölge adliye mahkemelerine ilişkin kanun değişikliklerine de ihtiyaç duyulmaktadır.

5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Yetki ve Görevleri Hakkında Kanununun 35'inci maddesinde istinaf mahkemeleri arasında içtihat birliğini sağlamak

amacıyla öngörülen mekanizmaların yetersiz olduğu tüm bölgesel ve ulusal içtihat forumlarında uzlaşılan bir konu olmuştur.

Geçen yılki adli yıl açış konuşmamda ifade ettiğim iki acil kanun değişikliği talebini de bu vesileyle tekrarlamak istiyorum. Birincisi, kurumsal hafızanın korunması ve içtihatlardaki istikrarın devamı için Yargıtay üyelerinin 12 yıllık görev süresine ilişkin sınırın kaldırılmasıdır. İkincisi ise Yargıtay tetkik hâkimleri ile Yargıtay Cumhuriyet savcılarının tayinlerinde Yargıtay'ın söz sahibi olmasıdır. Bu iki konu yargı bağımsızlığı ve özellikle bir Yüksek İctihat Mahkemesi olarak Yargıtay'ın bağımsızlığı bakımından büyük önem taşımaktadır.

SONUÇ VE TEŞEKKÜR

Sayın Cumhurbaşkanım, saygıdeğer meslektaşlarım, değerli konuklar.

Bir devlet ve toplum düzeninde insan için iyi olan ne varsa, ancak adaletle sağlanabilir.

Geçmişten edindiğimiz tecrübelerle çağın gereği olan yeni çalışma yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak, geleceğimizi güzel bir şekilde inşa etmemizi sağlayacaktır.

Yargıtay her geçen gün aziz Türk Milletine daha nitelikli bir yargı hizmeti vermenin heyecanı içindedir. Çoğu teknik düzeyde olan reform çalışmalarımızı, planlarımızı ve hedeflerimizi gerekçeleri ile birlikte samimi şekilde ifade ettim.

Bunların gerçekleştirilmesi için halkımızdan, yasama ve yürütme organından gerekli desteği alacağımıza ve Türk yargısının daha ileri gitmesi için planladığımız reformları gecikmeksizin yapacağımıza inanıyorum.

Beni dinleme nezaketini gösterdiğiniz için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.